

Gogoratzen dituzu zure txikitako jolas haiek?

Gutxiago edo gehiago, denok oroitzen dugu txikitako jolasen bat, eta zer ondo pasatzen genuen jolas haiekin! Sekuentzia honetan jolas haiei buruz aritzeko aukera izango duzu.

Ariketa hauek egingo dituzu:

- Taldean, txikitako jolas bat aipatu ondoren, jolasen zerrenda osatuko duzue.
- Audioa entzun ondoren, galderen erantzun zuzenak aukeratuko dituzu.
- Testua irakurri, eta gogoan duzun jolas baten deskribapena egingo duzu, idatziz.
- Binaka, txikitan zenuen gustuko jolasei buruz hitz egingo duzue.

Nire txikitako jolas bat

Binaka jarri eta aipatu JOLAS BAT. Jolas hori izan dadila zuen haurtzarokoa, baina gaurko haurrentzat ohikoa ez dena.

Bildu talde handian eta osatu denon artean txikitako jolasen zerrenda eta idatzi hemen. Guztiak ezagutzen dituzue?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

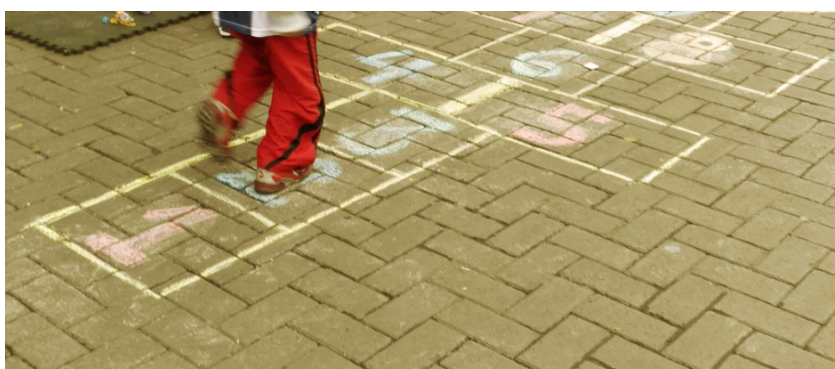
.....

.....

Gure aitona-amonen garaiko jolasak

Faktoria saio honetan garai bateko jolasen inguruko kontuak entzungo dituzu. Entzun ondoren, aukeratu galderen erantzun zuzenak.

1. Zer jolasetara ibiltzen zen Amona Pepi?

- ☐ Txingoka eta tomate potoekin ibiltzen zen.
- ☐ Tomate-potoak hustu eta horien barruan takoiak jartzen zituen.
- ☐ Tomate-potoak hustu, lokarriak jarri eta takoi bezala erabiltzen zituen.

2. Entzule bat soka-saltoan ibiltzen zen txikitan. Zer komentario egin du horren inguruan?

- ☐ Kantetako letrak berritu egin behar direla, itsusiak direlako.
- ☐ Nahiago izaten zuela euskaraz abestea.
- ☐ Kantetako letrak itsusiak zirela eta berak ez zuela abesten.

3. Zer dio kazetariak txingoka ibiltzeari buruz? Zein da deskribapen zuzena?

- ☐ Klarion batekin 8 lerro marrazten ziren eta horren gainean salto egin behar zen.
- ☐ Lurrean 1etik 8ra laukiak marraztu eta harria horietatik kanpo bota behar zen.
- ☐ Klarion batekin 1etik 8rako laukiak marraztu eta harri bat bota ondoren, hanka bakarrekin salto egiten zen.

4. Besteren artean, zein jolas aipatu dira elkarrizketan zehar?

- ☐ Goma-saltoan jolastea
- ☐ Patinetan eta txingoka ibiltzea
- ☐ Soka-saltoan eta txingoka ibiltzea.

Herriko jolastokia

[Irakurri kontakizun hau eta ondoren beheko galderei erantzun idatziz.](#)

Nola jolasten ginen lehen?

Usurbilen bagenuen txirrista erraldoia. Jose Luiz Zumetak diseinatu zuen eta gure belaunaldiko haurrentzat jolasterako garaian erreferentzia nagusia izan zen. Handik jaistean izaten genuen poza, hura bai! Baina kontuz ibili behar zen eguzki egunekin, izan ere, ipurdia jartzen genuen tokia izugarri berotzen zen eta izterrak erreta bukatzeko arriskua zegoen. Onena, jertse bat azpian jartzea izaten zen eta hegan ateratzen ginen.

Txirristari lotuta metalezko hainbat egitura zituen parke hark, eta lurra ukitu gabe harrapaketan ibiltzen ginen eta zaplazteko ederrak ere hartutakoak gara bertan. Nolako belaunburuak izaten genituen. Dena urratuta eta more-more eginda. Etxera iristerakoan kezka handiena amaren errieta zen, prakak hausteagatik. Mikromina pixka bat eman eta aurrera! Azkenean, segurtasun kontuak dibertsioari irabazi eta kendu egin ziguten gure txirrista maitea. Baina hori bai! jolasteko prest egoten ginen beti.

Ikastolatik atera, etxera joan motxila utzi ogitartekoa hartzeko eta berriro kalean ginen. Orduan ez genuen behar ez whatsapp eta ez telefonorik. Kalean egoten ginelako beti eta nahi zuenak bazekien non egoten ginen.

TXINGOKA. Guk horrela deitzen genion behintzat. Lurrean klarionarekin 1etik 8raino laukiak marraztu eta gero harri bat bota behar zen zenbaki guztietan banaka, eta saltoka egin behar genuen ibilbidea, laukietatik atera gabe.

KANIKETAN. Txiba, buenpie eta tute! Horixe zen gure gerra oihua kanikekin ibiltzean. Zulo bat egin eta zenbat ordu ematen genituen kink eta kank, eta irabazlea besteen kanikekin geratzen zen. Eta zer nolako amorrua galtzean eta zure "altxorra" eman behar zenuenean. Batzuetan kanika txikiekin jolasten ginen baina baita ere kanikoiekin! Horiek galtzeak bai ematen zuela pena! Kolore bakarrekoei kanario deitzen genien, eta gogoratzen ditut gasolinazkoak zirenak: erromako zubiaren koloreak ateratzen zitzaikion!

www.barretartia.eus webgunetik hartutako testu-zati bat moldatuta.

1. Ba al da zure herri/auzoan desagertu den jolastokirik?

.....

.....

2. Deskribatu zure txikitako jolas bat idatziz. Azaldu nola zen jolasa: partaide-kopurua, arauak, tokiaren ezaugarriak...

.....

.....

Zertan jolasten zinen?

Binaka, erantzun beheko galderei eta taldean komentatu. Aurretik, hala ere, erreparatu taulako egitura eta adibideei.

Kontuan hartu:

JOLASTU NAIZ, baina (**partida**) **JOKATU DUT**.

Lehia dagoen kirol nahiz jolasetan "Jokatu" erabiliko dugu (kartetan jokatu, eskubaloian jokatu...). Lehiarik gabeko jolasetan, ordea, "jolastu" egiten gara.

- *Euria ari zuenean, amonaren etxeko ganbaran **jolasten ginen**.*
- *Futbolean **jokatu genuen** atzo auzoan, eta galdu egin genuen.*

Joko edo jolas jakinak aipatzen direnean, beste aditz-egitura batzuk erabil daitezke:

ZERTAN ARITU eta ZERTAN IBILI

Ikus adibideak:

- *Auzokoekin **harrapaketan ibiltzen nintzen** gustora.*
- *Ikastolatik atera ondoren, **soka-saltoan ibiltzen ginen** auzoko mutilekin.*
- *Lagunak **kartetan aritzen ziren** igande arratsaldetan.*

1. Azaldu ahoz ikaskideari idatziz deskribatu duzun jolasa.

2. Zer oroitzapen dituzu jolas horren inguruan?

3. Gaur egungo jolasak antzekoak al dira?

ERANTZUNAK

Gure aitona-amonon garaiko jolasak

1. Tomato-potoak hustu, lokarriak jarri eta takoi bezala erabiltzen zituen. ✓
2. Kantetako letrak berriro egin behar direla, itsusiak direlako. ✓
3. Klarion batekin 1etik 8rako laukiak marraztu eta harri bat bota ondoren, hanka bakarrekin salto egiten zen. ✓
4. Soka-saltoan eta txingoka ibiltzea. ✓

TRANSKRIPZIOA

MANU ETXEZORTU.- Zein da gaurko galdera, Idoia?

IDOIA TORREGAI.- Ba aste honetan alabak, etxeko lan, etxeko lan polit bat ekarri du etxera. Bai. Amonari galdetu behar zion ba, hura txikia zenean, ba bizitza nolakoa zen orokorrean, baina zehazki nola jolasten zuten garai hartan.

MANU ETXEZORTU.- A, begira!

IDOIA TORREGAI.- Eta egia esan, hiru belaunaldiko berriktaldi polit-polita izan genuen, arratsalde-pasa polit-polita egin genuen...

MANU ETXEZORTU.- Oso ondo.

IDOIA TORREGAI.- Eta amona, amona Pepik esan zigun ba, besteak beste, beraiek nola tomate-poto hustutako horiek hartu eta lokarri batzuk jartzen zizkieten eta takoiak balira bezala ibiltzen omen ziren txorkatilik hautsi beharrean. Horrela ibiltzen zirela eta bueno ba, egia esan, oso, oso modu polita izan zen arratsalde pasatzeko eta gehiago jakiteko, ezta?

MANU ETXEZORTU.- Oso ondo.

Idoia. Izan ere, arrakala handia egon daiteke ba amonen eta biloben artean.

MANU ETXEZORTU.-... artean.

IDOIA TORREGAI.- Ezta? Nik uste dut mundua asko aldatu dela, tarte horretan bizitzeko modua. Eta jolasak orain ere ikusi dugu, beno batzuk errepikatu egiten direla, eta hain zuzen ere, horri buruz hitz egingo dugu gaur.

MANU ETXEZORTU Bale.

IDOIA TORREGAI.- Ezta ? Zertara, zeintzuk ziren gure jolas gogokoak, zertara jolasten genuen...

MANU ETXEZORTU. Bai.

IDOIA TORREGAI.- Eta galdera hori izango da, ezta?: nola jolasten zenuten txikitan, zertara, zeintzuk ziren zuen jolas gogokoak, zein zen zure kuttunena?

MANU ETXEZORTU Beno. Aizu, entzuleak ja hasi dira mezuak bidaltzen.

IDOIA TORREGAI.- Ai, oso ondo, animatu zarete.

MANU ETXEZORTU Entzun egingo dugu entzule batek zer dioen garai bateko haur-garaiko jolasei buruz. Begira, entzun, hara, entzun, e!

ENTZULEA 1. Aupa, egun on. Ba ni gogoratzen naiz gu txikitan ibiltzen ginela soka-saltoan. Eta gero, eskuekin egiten den txalo-joko horretan. Lehenago, pentsatzen jarrita, ze letra-klase kantatzen genituen: «aita, ama: zenbat urte(re)kin ezkonduko naiz? Txikia naiz, eta ez dakit». Hori iruditzen zait, hori berriro beharko litzatekeela. Eta berriro beharko litzateke, beste «Santo Domingo mató a su mujer, la hizo picadillo y la echó a cocer». Hori, ari naiz konturatzen, umeak izanda ere ze letra itsusik kantatzen genituen, eta bueno, ba pentsatzen dut hori aldatzeko garaia izango dela.

MANU ETXEZORTU.- Bueno, aizua, gogoeta sakona egin digu entzule honek...

IDOIA TORREGAI.- Bai. Bai. Bai. Egia!

MANU ETXEZORTU.- Ahotsa oso ezaguna egin zait. Baina tira! Bueno, hasi gara txiristarekin e!

IDOIA TORREGAI.- Hori da, txirista egin, txiristatu. Etorri gara...

MANU ETXEZORTU.- Beste jolas bat: txingoka!

IDOIA TORREGAI.- Bai, txingoka.

MANU ETXEZORTU.- Txingoka.

IDOIA TORREGAI.- Gainera, izena izugarri gustatzen zait.

MANU ETXEZORTU.- Oso polita da txingoka...

IDOIA TORREGAI.- Txingoka ba da, tiza (klarion) batekin margotzen dugu lurrean 1etaik 8rako halako lauki batzuk, batzuk 1, 2 eta 3 bata bestearen gainean, gero 4 eta 5 elkarrekin, 6 erdian eta 7 eta 8 berriro elkarren ondoan izango litzateke. Eta hor izan behar zen... Harri bat bota. Lehenengo zenbakian, eta gero salto, hanka bakararekin salto eginez, txingoka, txingoka...

MANU ETXEZORTU.- Bere oroitzenak haur-garaiko jolasen inguruan kontatu nahi dizkigu Olatzek. Olatz, egun on.

ENTZULEA 2. Aupa, egun on.

IDOIA TORREGAI.- Ai, ze ondo.

ENTZULEA 2. Ba kromotan! Gainera, kaxak, txapazko kaxatan gordetzen genituen eta han ibiltzen ginen bata besteari kromoak kentzen.

MANU ETXEZORTU.- Beste mezu bat.

ENTZULEA 3.- Egun on. Ba nik entzun dut ari zaretela jolasei buruz hitz egiten Idoiarekin eta gu txikitan jolasten ginen «chorro, morro, pico, tallo, qué».

MANU ETXEZORTU.- ... «chorro, morro, pico, tallo, qué».

ENTZULEA 3.- Gogoratzen duzue zein zen jolas hori?

MANU ETXEZORTU.- Bai. Bai. Bai. Bai. «Chorro, morro, pico, tallo, qué». Bai. Hori bai

IDOIA TORREGAI.- Bai. Bai. Bai. Gerri-aldea ederki gelditzen zitzaizun, e, baten bat gainera.

MANU ETXEZORTU.- Bueno! Beste mezu bat? Beste mezu bat? Beste entzule bat hoska?

IDOIA TORREGAI.- Hola, hola gustua ematen du ostiraletan..

ENTZULEA 4.- Gu gaztetan zera jolasten genuen, txapakin eta simulatzen genuen Tour-a korritzen genuela...

MANU ETXEZORTU.- (barreak)

ENTZULEA 4. Garai ederrak.